

تشبیه

آن است که کسی یا چیزی را از نظر داشتن صفت یا صفاتی به کسی یا چیزی دیگر که آن صفت یا صفات را داراست، مانند کنیم.

هر تشبیه چهار رکن دارد:

- ۱- **مشبه** (اسمی که تشبیه شده) ۲- **مشبه‌به** (اسمی که مشبه به آن تشبیه شده) ۳- **وجه‌شبه** (ویژگی مشترک دو اسم)
- ۴- **ادات تشبیه** (کلمه‌ای که رابطه‌ی تشبیه را برقرار می‌کند).

مثال

تو هم چون گل ز خندیدن لب‌ت با هم نمی‌آید / روا داری که من بلبل چو بوتیمار بنشینم

مصرع اول: تو (مشبه)، گل (مشبه‌به)، هم چون (ادات تشبیه)، ز خندیدن لب‌ت با هم نمی‌آید (وجه شبه)

مصرع دوم: من (مشبه)، بوتیمار (مشبه‌به)، چو (ادات تشبیه)، بنشینم (وجه شبه)

گرت ز دست نیاید چو نخل باش کریم / ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد

مصرع اول: تو محذوف است (مشبه)، نخل (مشبه‌به)، چو (ادات تشبیه)، کریم (وجه شبه)

مصرع دوم: تو محذوف است (مشبه)، سرو (مشبه‌به)، آزاد (وجه شبه)

نوع دیگر تشبیه

تشبیهی است که ادات تشبیه و وجه‌شبه آن حذف می‌شود:

مثال ۱: قطره تویی، بحر تویی، لطف تویی، قهر تویی / قند تویی، زهر تویی، بیش میازار مرا

مصرع اول: تو (مشبه)، قطره (مشبه‌به) / تو (مشبه‌به)، بحر (مشبه‌به) / تو (مشبه‌به)، قهر (مشبه‌به)

مصرع دوم: تو (مشبه)، قند (مشبه‌به) / تو (مشبه‌به)، زهر (مشبه‌به)

مثال ۲: دست از مس وجود چو مردان ره بجوی / تا **کیمیای عشق** بیابی و زر شوی

«مس وجود» و «کیمیای عشق»: در این جا نوعی از تشبیه است که همانند مثال ۱، ادات تشبیه و وجه شبه آن حذف شده و مشبه و مشبه‌به، به یک‌دیگر اضافه شده‌اند (اضافه‌ی تشبیه‌ی).

نمونه‌هایی از کنکور سراسری

- ۱- شکوفه شور فکنده است در گلستان‌ها
- ۲- ماه و پروین از خجالت رخ فروپوشد اگر
- ۳- ز تاب آتش سودای عشقش
- ۴- خط عذار یار که بگرفت ماه از او
- شده است **خوان زمین** گم در این گلستان‌ها (ریاضی ۹۵)
- آفتاب آسا** کند در شب تجلی روی تو (تجربی ۹۵)
- بسان دیگ** دائم می‌زند جوش (تجربی ۹۵)
- خوش حلقه‌ای** است لیک به در نیست راه از او (انسانی ۹۵)